

ŽEMAIČIŲ „DOUNININKŲ“ ŽODYNAS

PARENGĖ DANGUOLĖ ŽELVYTĖ

Kartą, grįždama po studijų namo, knygynėlyje nusipirkau nedidelį leidinuką apie lietuvių kalboje netinkamai vartojamus žodžius. Skaitydama supratau, kad, anot knygutės autorių, beveik visa, ką kasdien girdėdavau bendraudama su tikrais žemaičiais, tarp jų ir savo mama, močiute (mes ją vadindavom *babuliu*), kurios niekada niekur kitur negyveno kaip tik Žemaitijoje, reikia brukti iš lietuvių kalbos... Perskaičiau ir padėjau... Šiuo atveju mokslas ir reali tikrovė išsiskyrė... Žemaičiai, tiek išleidus tą knygutę, tiek ir keltą kitų į ją panašių, kaip prieš tai kalbėjo, taip ir dabar tebekalba. Didelė žemaitiškų žodžių dalis (tie, kurie, anot jau minėto leidinuko autorių, teršia mūsų kalbą) yra skoliniai iš kitų kalbų – rusų, lenkų, vokiečių, prancūzų ir t. t. Bet jie yra taip stipriai įaugę į žemaičių kalbą (ir ne tik buitinę), kad šiandien be tų žodžių žemaičių kalbos, rašto jau nebepali įsivaizduoti. Stipriai yra pasikeitęs žodynas, kurį Simonas Daukantas, Motiejus Valančius, Žemaitė vartojo. Daugelio tų praeitini nuėjusių žodžių šiandien ir atgaivinti niekas nesistengia, nes juos seniai jau yra pakeitę kiti, arba jau yra išnykę daiktai, darbai, kuriems įvardyti jie buvo vartojami. Kai giliau paanalizuoji tą senąją kalbą, tai pamatai, kad anksčiau tų slavizmų, polonizmų buvo ne mažiau, kaip mūsų laikais. Žemaičių kalba, jos žodynas, laikui einant, šiek tiek keičiasi ir dabar, nes žemaičiai nėra užsisklendę nuo viso pasaulio. Jiems daro įtaką ir kitos kalbos, ir žmonių migravimas, ir kalbos mados.

Rengdami šią publikaciją, pabandėme atrinkti žemaičių „dounininkų“ kraštui būdingus žemaitiškus ar sužemaitintus žodžius, kuriuos dažnai vartoja mūsų žurnalo bendradarbiai savo žemaitiškuose tekstuose ir kuriuos mums yra tekę girdėti Žemaitijoje bendraujant su Mažeikių, Skuodo, Kretingos, Palangos, Plungės krašto žmonėmis.

A

Abarės – didelė daržinė, didelis tvartas
 Abazos – pulkas, būrys, gauja
 Abelnā – apskritai, bendrai
 Abičajus – papratimas, įprotis
 Abīda – skriauda, nuoskauda, įžeidimas
 Abiecē – tapetai
 Abivatielis – turtingas žmogus
 Ablava – triukšmas, riksmas, gaudynės, apsupimas
 Ablavitē – triukšmauti
 Abliuotē – obliuoti
 Abraks – pusė duonos abišalės, kampelis
 Abrūsos – rankšluostis
 Abruozdielis, abruozds – šventas paveikslėlis, paveikslas
 Adīna – valanda
 Aigars – šapas
 Akata / okata – noras
 Aklis / aklīs – gyvulius puolantis vabzdys
 Akorat – tiksliai, iš tikrųjų
 Akšēn – ateik
 Aktars – hektaras
 Alasitē – triukšmauti
 Alasos – triukšmas, rėksmas, klegesys
 Alatītē – rėkauti, triukšmauti
 Alduotē – rėkauti, šūkauti, kelti triukšmą
 Alkierios – gerasis kambarys
 Alužma, alūžma – išmalda, pašelpimas, auka
 Ana – ji
 Aniuols – angelas
 Apalos – apvalus
 Aparā – virvelė
 Apsūgas – replės
 Apēnt (-ās) – vėl, iš naujo
 Apgēmēms – prigimtis
 Apibakuotē – apkimšti
 Apieka – globa
 Apiekūns – globėjas
 Apiera – auka
 Apieravuotē – aukoti
 Apīvuoka – namų ruoša ir gyvulių priežiūra
 Apīžlējē – prieblanda, prietema
 Aple / aplink – apie
 Aplēks – kelių sąsaga
 Apletūra – durų, langų apvadai
 Aplouks – aptvaras
 Apošē – drebulė
 Apošruots – drebulynas
 Apraibtē – apsvaigti
 Apraitītē – apvynioti, apsukti
 Aprieds – drabužis
 Aprīlios – balandžio 1-oji
 Aprūmbs – juosmuo
 Apsiskurmulioutē – apsirengti skarmalais
 Apsimīžtē – apsišlapinti
 Apsiriedītē – apsirengti
 Apsirīžtē – pasiryžti
 Apsēuktē – apsiniaukti

Apsėvežietė – nesibjaurėti
 Apsūdītė – paskūsti
 Apšliortė – apšepti
 Aptavuotė – apsiūti pakraščius
 kaspinais ar nériniais
 Aptā – drabužių pakraščių išsiuvinėjimas, pagražinimas

Apžaimuotė – apgadinti
 Arielka – degtinė
 Armata / armuota – patranka
 Armou – dirvožemis
 Asaba – asmuo
 Asabnos – ypatingas
 Ašuoklis – serbentas, vašoklis
 Ašvienis – darbinis arklys
 Apžindis – žindamas pienas
 Atbakuotė – sunkiai ateiti, atbristi
 Atdars – atidarytas, atvertas
 Atitarabanītė – atgabenti
 Atliektė – atskristi
 Atsėdoutė – dvokti, kvėpėti kuo
 Atsėkragėnės – atlošęs galvą
 Atsėpūstė – pasiilsėti
 Atsėtekietė – atgauti sąmonę
 Atsėžėgnuotė – prisiekti, atsisakyti
 Atskardė – pašlaitė, šlaitas
 Atspėruom – nenoromis
 Atšlaisms – kimas
 Atuols – atžėlusi žolė po pirmojo ar antrojo pjovimo

Atvuožnė – atsargiai
 Atvarslā – vadžios, vadelės
 Atžaimuotė – atpainioti, atnarplioti
 Augiesnis (-ė) – vyresnis (-ė)
 Augoms – ūgis
 Aulis – avilyš
 Auštrinis – šiaurės rytų vėjas

B
 Baba – motinos ar tėvo motina,
 močiūtė, senelė, sena moteriškė
 Babaušis – vaikų baidyklė, šmėkla,
 baubas

Babkas lapā – lauro lapai
 Babulis, babūnė – močiūtė, senelė
 Bačka – statinė
 Badmėra – išbadėjęs
 Badpotrė – bado sriuba
 Badvėitė – bloga, nederlinga žemė
 Bagamazninks – smulkių prekių
 pardavinėtojas
 Bagariuotė – maišyti
 Bagaris – neturtingas žmogus
 Baguots – turtingas žmogus
 Baidytė – vaidentis
 Baidiklė – žmogaus pavidalo
 iškamša paukščiams laukuose baidyti

Baika – juokas, sąmojis, niekis
 Bajurins – bajoras
 Bakuotė – sunkiai bristi, klampoti
 Bakūžė – sena trobelė, lūšna
 Baladuotė – belsti
 Balamutītė – klaidinti
 Balamūts – išdykėlis
 Balkis – sija, rąstas
 Balondis – karvelis
 Baltgalvė – ramunė
 Balzatītė – plepėti, balzgatyti
 Balzgans – balsvas
 Bambalis – indas pienui į pieninę
 vežti, bidonas, indas žibalui
 Bambals – varpas
 Banda – galvijų būrys, kaimenė
 Banduotakis – takas, kuriuo galvijai,
 banda genama į ganyklą
 Bankiets – puota, banketas
 Barabanītė – trankyti, belsti
 Barbarka – rabarbaras
 Barelis – eilė
 Barga – kreditas, prekių ėmimas į
 skolą
 Baronka – riestainis
 Bars – dirbant vienu kartu užimamas
 lauko ruožas
 Barškinė – barškalas
 Basnirčia – basomis
 Bašlėks – kapišonas
 Bataulis – bato aulais
 Batvinis – burokas
 Bažnīncė – bažnyčia
 Beigelis – riestainis
 Bėldoks – prisijaukintas velniukas,
 nešantis namams turtus
 Bėngtė – baigti
 Bėnkarts – netekėjusios merginos
 vaikas
 Bergždinie – nevaisinga
 Bernelė – pirmosios Kalėdų Mišios,
 Piemenėlių mišios, Kalėdinė giesmė
 Bestėjė – nenaudėlis
 Besuotis – daug valgantis asmuo
 Bėtaulis – bičių avilyš
 Bėzā – supintų kasų pynės
 Bezdā – alyvos
 Bėzmiens – senovinės svarstyklės
 Bieda – nelaimė
 Biedavuotė – guostis
 Biednos – vargšas, neturtingas
 Bierāsis – bėras arklys
 Biesos – velnias, piktoji dvasia
 Bikāp – bet kaip
 Bikas – bet kas
 Bikor – bet kur
 Bikuoks – bet koks

Bikumet – bet kada
 Bimbals – gilyš
 Biržtva (-ins) – beržynas
 Biškis – truputis
 Bizals – blogas, labai geras skystis
 Bizintė – erzinti
 Bjaurastės – bjaurumas
 Blezdinga – kregždė
 Blieka – skarda
 Bliuska – palaidinė
 Bliuznītė – kalbėti gašliai, nesąmones
 Blosėnės – tymai
 Blouzgā – pleiskanos
 Blūdītė – svaitėti, kliedėti
 Blukis, bluks – trinka, storas pagalyš,
 rąstgalys
 Bluožnos – išblyškęs
 Bodinkā – pastatai
 Bolbė – bulvė
 Bolė – adatos skylutė
 Bormašėnė – grąžtas
 Boužė – senovinės svarstyklės
 Brastva – brasta
 Brauktė – važiuoti
 Brėčka – vežimas
 Brėgadierios – brigadininkas
 Brėtva – skustuvas
 Brėzgdėls – apynasris
 Brīzos – siauras, pailgas lašinių
 gabalas
 Brīžuotė – akėti su brizėmis
 Brukis – akmenimis grįsta gatvė
 Brukavuotė – grįsti akmenimis gatvę
 Bruoga – degtinės raugas, alaus putra
 Bruokavuotė – peikti
 Brungstė – kuo nors užsiimti
 Bruoms – bažnyčios kiemelis, pa-
 puošti įvažiavimo vartai
 Brūsos (-ielis) – pagalyš, balkis
 Brūztė – rūpintis, dirbuotis be poilsio
 Budavuotė – statyti trobesius
 Būdė – galastuvas
 Budīlninks – žadintuvas
 Budīnė – laidotuvių apeigos, pašarvojus
 mirusįjį
 Budinks – pastatas
 Būdrautė – aktyviai veikti
 Bundelis – batonas
 Buntavuotė – kurstyti, kelti maištą
 Bunts – ryšulys
 Buočios – senelis
 Buotā – auliniai batai trumpais auleliais
 Burbuols – burbuolė
 Burnuosos – storas apsiaustas

(Nukelta i 18 p.)

(Atkelta iš 17 p.)

C

Cackitėis – puoštis, paisyti kieno nors
jorių, pvz., mažo vaiko
Cėbolė – svogūnas
Cedelė – ženklukas
Cėguons – čigonas
Ciekaunos – žingeidus
Cėpkas – replikės
Ciels – visas, pilnas, sveikas
Ciong – skersvėjis
Cimbuolā – skambalai, barškalai
Cirusis – vyturus
Cūds – teismas, dyvai
Cveks – vinis

Č

Čepruonā – čiobreliai
Čerauninks – burtininkas
Čeravuotė – burti
Čėšnaks – česnakas
Četverga / četvergs – ketvirtadienis
Čierčiokā / ciersiokā – degtukai
Čioprina – plaukai
Čerā – burtai, užkeikimai
Čerdaks / čėrdaks – vienaaukščio namo

pastogė

Čeverikā – batai, apavas
Čėžėna – skeveldra, aižėna
Čiaumuotė / žiaumuotė – kramtyti pilna

burna

Čīderstva – tyčiojimas, pajuokimas
Čīditėis – tyčiotis, išjuokti
Čīeditė – mėgti
Čīesos – laikas
Čīestnos – teisingas
Čīokors – stogo viršus, šelmuo, kraigas
Čīokštė – šlapti
Čīoprīna – plaukai
Čīrškintė – griežti, čirpinti, kepti
Čīučėla – baidyklė
Čīūds – stebuklas
Čīuklis – paršelis
Čīsts – švarus, tikras, visiškas
Čīūdaks – juokdarys

D

Dabarčiuo – dabar
Dabītė – mušti
Dabuotė – saugoti, globoti
Dabuoklė – kalėjimas
Dagīs – usnis
Daigs – diegas
Dailė – gražiai, dailiai
Dailus – gražus, puikus
Darkliuotėis – darytis, neskonigai

puoštis

Dedeklė – dedanti višta
Dėdlė – labai, smarkiai
Dėdiuojė truoba – svetainė, salonas
Degots – derva
Dekis – lovatiesė, užtiesalas
Dėkts – tvirtas, stiprus
Delčė – jaunas mėnulis
Dergliuotė – išsidirbinėti, šmeižti
Dergtė – šmeižti
Dėrmavuonė – krikščionių apeigos,
kuriomis suteikiamas Sutvirtinimo sakra-
mentas, konfirmacija

Dėrtė – lupti, plėšti, mušti
Desiuotė – bėgti, bėgioti
Dėšlis – vežimo kabinamoji dalis
Dėvuons – lovatiesė
Didelībė – didumas
Didenībė – puikybė, išdidumas
Diekou – aciū
Dīgsnis – dūris
Dīgsnoutė – siūti mažais dygsneliais

Dīka – išdykusi
Dīkautė – siausti, išdykauti
Dīkra – dykynė
Dīnderiuotė – dykinėti
Dīnderis – tinginys
Dīngtelietė – atsiminti
Dīvītėis – stebėtis
Dīvs – stebinantysis jvykis, faktas
Dīžėnietė – valkiotis
Dornios – kvailys

Doršliuoks – kiaurasamtis, rėtis
Doubā – jauja
Drabnus – tvarkingas
Draikiuotėis – darytis
Drakuotė – niokoti, gadinti
Drapanas – suplyšę drabužiai
Drėgonts – eržilas
Drėmžtė – drengti
Drepėna – skuduras
Druobinas – kopėčios
Dručkis – storas žmogus
Drukarnė – spaustuvė
Drungs – drungnas
Druobėnė – iš drobės siūti marški-
niai, drabužiai

Druobolė – drobės gabalas, į lovą
klojama paklodė
Druotės – viela
Drūžė – dryžis, ruožas, juosta
Duburkis – upės ar ežero dugno

duobė

Dūduorios – muzikantas, grojantis
pučiamuoju instrumentu
Dugnuogalis – dugnolis
Dulksnuotė – lynoti

Dumpeklė – iš lentų sukalta ratų gardė
Dūms – kiemas, sodyba
Dūmtraukis – kaminas
Dundietė – griaudėti, bildėti
Duovėna – dovana
Duovėnuotė – dovanoti
Durnintė – mulkinti, kvailinti
Durnis – kvailys
Duršliuoks – kostuvas, rėtis
Durtinis – storas, kresnas, stiprus

žmogus

Dūšė – siela, širdis
Dvasintė – dusinti, marinti badu
Dvasiuotė – dvėsti
Dvasna – nuosproga, perdvėselis
Dvasnas – netikėliai
Dvėlinks – dvilinkai sulinkęs
Dviekoutė – alsuoti
Dzindzals – skambaliukas
Dzingals – skambalas
Dzingulioutė – skambaliuoti, cingu-
liuoti

Džangterietė – sužvangėti
Džėganuotė – kapoti, čėganoti
Džėktelietė – žnektelėti
Džiautovės – virvės skalbiniams
džiauti
Džīlintė / žīlintė – pjauti
Džīngterietė – skambtelėti, dzingtelėti
Džīrktelietė – čirkstelėti
Džīumbarītė – mušti, plakti
Džīūsna – liesas, sudžiuvęs
Džīvangtelietė – sužvangėti

Ė

Ėšpravuodītė – išprašyti lauk, išvyti
Ėšruodītė – atrodyti
Ėštratintė – iššauti, išprievartauti,
piktai pasakyti
Ėštorietė – išverti
Ėšveizietė – atrodyti
Ežė – lysvė

G

Gadīnė – laikas
Gaidgīstė – ankstis rytmetys,
paryčiai
Galvuocios – protingas žmogus
Garbstītė – girti, garbinti
Gardė – ratų šoninė, vežėčia
Gardės – kopėčios
Gardīnā – užuolaidos
Garvėlkis – anga virtuvėje viršum
viryklos garams bei dūmams į kaminą
išėiti
Gaspada – nuolatinė apsisistojimo
vieta pas žmogų, kur laikinai saugoti

paliekami daiktai

Gaspadėnė – šeiminkė
 Gaurā – plaukai
 Gelžkelis – geležinkelis
 Gėmbė – pakaba
 Gėntainė – giminaičiai
 Gerūkštis – krūminis dantis
 Gėžos – padėjėjas
 Gīniuotė – ginti
 Gīniuotėis – gintis
 Glomžuotė – glamonėti
 Glaunos – geras, gražus, svarbus
 Glousnioutėis – glamonėtis
 Godė – pustyklė, galąstuvus
 Gorbs – lizdas, aptvaras
 Gožėks – saga
 Gožis, gūžis – skilvelis
 Grabs – karstas
 Gražuotė – grūmoti
 Griebarka – arklinė grėbiamoji
 Grieks – nuodėmė
 Griešitė – daryti nuodėmes
 Grižolė – kelios susuktos linų saujos
 Grižtė – linų pluošto pynė
 Grocė – kruopos
 Gruomata – laišką
 Gruobā – žarnos
 Grūšos – kriaušė
 Gumbs – guzas
 Guorčios / gorčios – tūrio matas
 Gvalta – riksmas
 Gvaltavuotė – prievartauti
 Gvardėjuons – vienuolyno viršininkas
 Gvintā – sriegiai

I, Ī

Ībakuotė – įgrūsti
 Īduomautėis – domėtis
 Īkips – skersas, įstrižas
 Īkriestė – mušti
 Īpėlā – patalų vidinis maišas plunksnoms supilti
 Īrarietė – įsibrauti, įvažiuoti, įdardėti
 Īsėveizietė – įsižiūrėti
 Īsitiemītė – įsidėmėti
 Īšbruokavuotė – atmesti
 Īščirškintė – iškepti
 Īšgviešielis – sunykęs žmogus
 Īsmėslā – pramos
 Īsparcėliuotė – išparduoti, išpustyti
 Īšpliorptė – išpasakoti
 Īšrailliuotė – išropšti
 Īšraiītė – išvingiuoti, išvinguriuoti
 Īšrarietė – su bilesiu išvažiuoti, išdardėti
 Īšrarintė – išgrūsti
 Īstėptė – išalkti

Īveizietė – įžiūrėti

J

Jaunas dėinas – jaunystė
 Je – jeigu, jei
 Jeks – švarkas
 Jekšis – kirvis
 Jierātis – ėriukas
 Jopelė – suknelė
 Jotrīna – užraktas, spyna
 Jug – juk
 Juomarks – didelis turgus, prekymetis
 Juovals – kiaulių ėdalas
 Jūrinis – jūros vakarų vėjas

K

Kačerga – žarijų žarsteklis
 Kačioltė – kamuoti, varginti
 Kačiulioutė – kutenti
 Kaišiekis – skutelis
 Kaištė – skusti
 Kakalis – krosnis
 Kalamašā – numinti batai
 Kaliera – bjaurybė, bestija, cholera
 Kaltūns – nešukuoti plaukai
 Kalvarats – verpimo ratelis,
 Kanduols / kunduols – riešuto

branduolys

Kankuols / konkuols – kukulis,

virtinys

Kantėčka – maldaknygė
 Kapa – 60 vienetų
 Kapā – kapinės
 Kapalėšios – skrybėlė
 Kapčios – bulvių kaupas, apkaupas

žemėmis

Kaplis – kauptukas
 Karabūzītė – barti, raginti
 Karaktuorios – charakteris
 Karaīns – žibalas
 Karna – beržo žievė, tošis
 Karšintė – prižiūrėti, išlaikyti seną, sergantį žmogų

sergantį žmogų

Karštė – leisti paskutinius savo gyvenimo metus, jau nebeįstengiant pilnai rūpintis savimi

Kartuots – sluoksniuotas

Karuonė – bausmė

Kastinis – iš grietinės pagamintas

žemaičių valgis – sviestas (su druska ir kmynais arba pipirais, arba česnaku)

Kašė – talpus su dugnu, siūtas

kelioninis maišas

Kaštavuotė – ragauti

Kaštītėis – daryti išlaidas

Kaštoutė – kainuoti

Katietė – kudakuoti padėjus kiaušinį, be reikalo čiaukšti

Kaulitė – prašyti, reikalauti

Kavuonės – slėpynės

Kavuotė – slėpti, globoti, prižiūrėti

Kavuotėis – slėptis

Kazėlā – gegnės

Kebeklis – kablys virvėms vyti,

klebetas

Kėik – kiek, kaip

Kėisalis – kelmas

Kėitā – kietai

Kėits – kietas

Keravuotė – saugoti, prižiūrėti

Kerdžios – piemuo

Kernuotėis – terliotis

Kers – medžio kelmas, išrautas su

šaknimis

Kertie – kampas

Keselė / keselis – nedidelis tinklelis su jauku vėžiams gaudyti

Kestės – dvi kartelės, skirtos šienui, šiaudams nešti

Ketvergs – ketvirtadienis

Ketvėrtainėšks – keturkampis

Keverza – nevikrus žmogus

Kiaurā – nuolat, iki galo

Kiaušis – paukščio kiaušinis

Kibeklis – kablys, kabeklis

Kīla – pilvo išvarža

Kinis – žmogaus ar gyvulio migis

Kinkīmā – pakinktai

Kitros – gudrus, suktas, klastingas

Kiuocis – krepšys

Kiūtintė – lėtai eiti, slinkti

Kīvuotėis – bartis, kivirčytis

Klapčioks – bažnyčios tarnas

Klapats – vargas, rūpestis, bėda

Klapatītė – kvaršinti, varginti, neduoti

ramybės

Kleckā – cepelinai iš bulvių arba

miltų su mėsa

Kledariuotė – klibinti užraktą

Kledars – išskleręs, išklībęs daiktas

Kleiguotė – šūkauti, rėkauti

Klėins – lieknas, plonas, tėvas

Kliebīs – glėbys

Kliegautė / kleguotė – šūkauti

Klišīs – raišas

Kliunkintė – eiti sudribus, vilktis

Kliunkis – niekam tikęs žmogus,

neužsuktas kiaušinis

Kliurka – apsileidėlis, netikėlis

Kloika – ištižėlis, kvailys

Klukšnis – gurkšnis

Kluojėms – vienam kūlimui ant

grendimo sudėtas javų kiekis

(Nukelta i 20 p.)

- (Atkelta iš 19 p.)
- Kluoniuočius – nusižeminus lankstyti
 Kluons / klouns – molinis klojimo grindinys
 Knabeklis – vašelis
 Kninga – knyga
 Koisis / kuisis – uodas
 Koknė – krosnis
 Kolita – piniginė, kapšelis
 Kuoliuočius – keikti, koneveikti
 Koncesėjė – autobusas
 Konduols – branduolys
 Konkuols – kukulis
 Kontėns – patenkintas
 Kontėplės – šliurės
 Konvalėjė – pakalnutė
 Kopėlė – lauke sustatyti džiovinami javų pėdai
 Kopstis – krūva
 Korkols – varlės kiaušinėlis vandenyje
 Korktė – kurti, neaiškiai kalbėti
 Kusuotė – gundyti, skatinti, raginti
 Koskelė – skarelė
 Kotavuotė – kankinti
 Kramė – makaulė, galva
 Kraliks – triušis
 Krasė – kėdė, krėslas
 Kraučios – siuvėjas
 Kravuotė – kraulioti, krovinėti
 Kreiktė – skleisti, šiukslinti
 Kresnas – spirgai
 Krėtė – kėlnių sėdimoji dalis
 Kretėls – sietas pelams nešti, javams vėtyti, sijoti
 Krezinka – krepšelis, pintinėle
 Krėžis / krežis – krepšis
 Kriaučios – batsiūvyš
 Krieslos – kėdė
 Kringelis – riestainis
 Kriokė – ramentai
 Krioštė – grūsti, daužyti, smulkinti
 Kriuogis – iš pagalių sukaltas trikampis
 Kriuokautė – rėkauti, šūkauti
 Kriuokla – rėksnys, verksnys
 Kriuoktė – verkti
 Krivalaks – kreivas daiktas, raišas
 žmogus
 Krivalioutė – svirduliuoti einant
 Krīžavuonė – kryžiaus skersinė dalis
 Kročos – sukčius
 Krumslis – grumstas
 Kruotkas – altorių atskiriančios grotelės bažnyčioje
 Krupis – rupūžė
 Kruoms – kuprinė, smulkių prekių parduotuvė
 Kruomininks / kruomelninks – pardavėjas, parduotuvės savininkas
 Kruoptė – apgauti
 Krušeklis – grūstuvis
 Krūzos – puodelis
 Kudliets – kotletas
 Kūds – liesas
 Kuisitėis – kasytis
 Kūjātis – plaktukas
 Kukštis – nedidelė kupeta, plaukų kuokštas
 Kūlis – akmuo
 Kuluoks – kumštis
 Kūma – krikštamotė
 Kūmėns – krikštėvis
 Kuočiels / kučiels – apvalus įrankis, skirtas kočioti, vynioti, riesti
 Kuočiuotė – kočielas, skirtas skalbiniams, tešlai kočioti
 Kuoklė – krosnyje įmūryta įduba daiktams susidėti
 Kuoklinietė – vaikštinėti be tikslo
 Kuoklis – dūmtakis
 Kuoktos – bjaurus
 Kuolitė – girti
 Kuoptė – kabinti mėšlą, tvarkyti kambarius
 Kuošėna, kuošaliena – šaltiena
 Kuoštuvis – koštuvas
 Kuožnos (-a) – kiekvienas (-a)
 Kupčios – pirklys, prekybininkas
 Kupstis – nedidelė šieno ar šiaudų kupeta
 Kurkliuočius – spaudyti skrepšlius
 Kusuotė – raginti, kurstyti blogam
 Kušietė – judėti, krutėti, dirbti
 Kušintė – liesti, lytėti, imti
 Kuškis – kuokštas
 Kutavuotė – skriausti
 Kūtė – tvartas, kluonas
 Kutosos / kutuosos – kutas
 Kuzavs – mašinos kėbulas
 Kvanka – vėpla, kvailys
 Kvatera – nuoma
 Kvaterants – nuomininkas
 Kvartūgs – prijuostė
 Kvietka – gėlė
 L
 Laidars (-is) – diendaržis, užtvaras gyvuliams suvaryti
 Laiduoks – palaidūnas
 Laigitė – šokinėti, bėgioti (galvijai)
 Lakats – mazgotė, skuduras, skarmalas
 Lakūdra – valkata
 Lapanuočius / lapnuotė – sunkiai eiti
 Lapausis – žmogus ar gyvulys nulėpusiomis, nulinkusiomis ausimis
 Lapāžuotė – letežioti, po purvus braidžioti
 Lapinė – su bulvėmis ir lapais virta sriuba
 Lasavuotė – rėkauti, triukšmauti
 Lasitė – rinkti
 Laupitė – laužyti kepalą pakraščius
 Lebeda – ištižėlis
 Ledžingas – pačiūžos
 Lėgo, lėg – kaip, lyg
 Leika – piltuvas
 Leikuoplastra – pleistras
 Lėktuorios – žvakidė
 Lenciūgs / lėnciūgs – grandinė
 Lerma – triukšmas
 Lezgis – nukaręs audeklo ar šikšnos gabaliukas
 Lėktarna – žibintas
 Liauns – plonas
 Ličina – kaukė
 Ličnos – atliekamas
 Liekarstės – vaistai
 Linginė – supynė
 Liuosos – laisvas
 Ltuots – lietingas
 Liūdė – gulsčiuokas
 Liurbis – ištižėlis
 Liurlaks – naminė degtinė
 Lokis – meška
 Lokomčios – savanaudis
 Londounis – votis po nagu
 Lonktis – prietaisas siūlams į gijas lenkti
 Lopats – skarmalas
 Luopėta – kastuvas
 Luopišis – lopšys
 Luzgis – netikša, atvipęs odos ar medžiagos gabalas
 M
 Macnos – stiprus (maistas)
 Mačitė – tikti
 Maituočius – gadinti
 Maituočius – darkytis
 Majednos – keistas
 Makaliuočius – sumaišyti, pribraižyti
 Maliavuonė – paveikslas
 Maliavuotė – piešti
 Mাকাčiuolitė – netinkamai ką nors padaryti
 Makalis – nerimtas žmogus
 Makals – mirkalas
 Maknitė – minti (pvz., purvą)
 Maks – odinis kapšelis tabakui, pinigams

Maktings – galingas, tvirtas
 Makulis – ryšuliukas
 Maliavuotė – paišyti
 Maliuorios – dažytojas
 Malka – krūva
 Manta – turtas, daiktai
 Manuoklė – akiniai
 Marmalinė – purvas, blogas viralas
 Marmūzė – veidas
 Marškuons – lininis audeklas
 Mašinavuotė – separuoti
 Matars – prietaisas virvėms, siūlams vyti
 Materijuols – medžiaga
 Matītėis – matyt
 Matuonitė – klaidinti
 Maujuotė – ieškoti, graibyti, maišyti
 Maukna – žievė
 Mauks – gurkšnis
 Mazginis – pintinė
 Mažne – beveik, vos
 Medė – miškas, giria
 Medincios – medžiotojas
 Medininčė – malkinė
 Mėgla – rūkas
 Mėiga – aruodas
 Meilitė – prašyti
 Meistarnė – meistro dirbtuvės
 Mėits – kuolas, baslys
 Melninks – malūnininkas
 Mėnavuotė – minėti
 Mėnturis – grūstuvas
 Mėrkals – padažas
 Mėslė – mintis
 Mėslitė – galvoti, manyti
 Metūgė – medžio ūgis (vienerių metų)
 Mėiga – aruodas
 Mėnavuotė – minėti
 Mėzerėjė – vargšas
 Miečiuotė / mietliuotė – mėtyti
 Mielėns – mėlynas
 Miera – saiks
 Mieroutė – matuoti
 Minkituvis – duonkubilis
 Mitrė – staigiai, greitai
 Mizernos – menkas
 Mondros – gudrus
 Mondroms – gudrumas
 Mūčitė – kankinti
 Muostė (-elė) – tepalas, tepaliukas
 Muotrėška – moteris
 Mūris – virtuvės krosnis
 Mūravuonė – mūras, mūrijimas
 Murditė – grūsti
 Mustās, musėntās, musiet – tikriausiai
 Mutols – gumulas

N

Nabags – vargšas
 Nabaštėks – lavonas

Nabažnė – nuolankiai
 Nabstavuotė – nebeįėjti
 Načirs – netyras
 Nagatka – medetka
 Nagažis – menkas, nevalyvas
 Nagažiuoteis – terliotis, krapštinėtis
 Naginietė – krapštinėti
 Naglos – akiplėša
 Nagrada – apdovanojimas
 Nākabis – nedorėlis, nevykėlis
 Naravitėis – ožiuotis
 Narininks – žmogus, į vietą atstatantis išnirusius sąnarius
 Nasrā – burna
 Našpietnos – nepėščias
 Navina – naujiena
 Navatnos – keistas
 Neapvažos – šlykštus
 Nedielės dėina – sekmadienis
 Negont – nebent
 Nejostiū (ėš nejostiū) – netikėtai, staiga, nelauktai
 Neprietelis – nedraugas, priešas
 Neprigulmibė – neprisitaikymas
 Nertinis – megztinis
 Nesėšastitė – neišlaidauti
 Nešėns – nešdamasis
 Neviekšla – apsileidėlis
 Neviežlībs – šlykštus, nemandagus
 Nibrė – jaunimo vakarėlis, pasilinksminimas
 Nikis – kaprizas
 Nikumet – niekada
 Noje – taip, žinoma
 Nubakuotė – nubristi, nuklampoti, nustumti
 Nūbongas – pabaigtuvės
 Nučioškstė – sušlapti
 Nudajitė – nužudyti
 Nudikuotė – nulupti
 Nudongintė – pavogti, paslėpti
 Nudžiuobtė / nudžiautė – pavogti
 Nukuosietė – pavogti, paglemžti
 Nūlopa – lupena
 Nūmaris – numeris, nuomaris
 Numavuotė – nuomoti
 Nūnās – dabar, šiais laikais
 Nuobažnos – paslaugus, dievotas
 Nuočina – įrankis
 Nuognė – labai
 Nuognos – labai didelis
 Nuorintās – nors
 Nuotrīnės – dilgelės
 Nurabintė – nubroz dinti
 Nurailiuotė – nurėplinti
 Nurakaliuotė – numegzti
 Nurarietė – nudardėti

Nurarintė – numesti
 Nusėdaritė – nusirengti
 Nuspruoga – nudvėsė, numirė
 Nūspruoga – nusprogėlis, dvasna
 Nutarabanitė – nugabenti, nusidanginti
 Nutaraliuotė – nudardėti
 Nūžninks – lauko tualetas

O

Okata – noras
 Okatitė – raginti
 Oksos – actas
 Ondou – vanduo
 Ons – jis
 Ontsėvėlktė – apsilvilti
 Ontrėp – atvirkščiai
 Onžuols – ažuolas
 Oterninks – antradienis
 Ouslielis – suolelis
 Oustā – ūsai
 Oušvienė – anyta
 Oušvis – žmonos ar vyro tėvas
 Oterninks – antradienis
 Ožinis – pietryčių vėjas
 Ožkušintė / kušintė – paliesti, užkliudyti
 Ožnarvis – mežginio pradžia
 Ožouksmie – pavėsis
 Ožtrėns – taukynė
 Ožvajevuotė – užkariauti
 Ožvidietė – pavydėti
 Ožvidielninks – pavyduolis
 Ožžaimuotė – užpainioti, užnarplioti

P

Pabėnga, pabonga – pabaiga
 Pacierinis – išėiginis
 Padėrbtė – padaryti
 Padivitė – nustebti, nusistebėti
 Padīžtė – nunešioti
 Padostė – pailsti
 Padvals – sklepas, rūsys
 Pagatavs – pasirengęs ką nors padaryti
 Pagrabs – šermenys
 Paguonā – antpečiai
 Paimlos – gabus mokslui, imlus
 Paišielis – pieštukas
 Pakačiuloutė – pakutenti
 Pakajos – ramybė
 Pakarnos – nuolankus
 Pakaruotė – nubausti
 Pakavuotė – paslėpti
 Parkerie – vieta prie kelmo ar po juo
 Pakīrietė – atsibosti

(Nukelta i 22 p.)

(Atkelta iš 21 p.)

Pakniūkščiuotė – paverkšlenti
 Pakosavuotė – paskatinti, paraginti
 Pakruosnė – pirtis
 Pakušietė – pajudėti, pakrutėti
 Pakūta – atgaila
 Palašos – vieta, kur nuo stogo varva
 lietaus lašai
 Palėts / palits – paltas
 Palevuots – emaliuotas
 Paliuokis – pasmakris
 Palka – lazda
 Paluocė – rūmai, gražios gyvenamo-
 sios patalpos
 Pamėnavuotė – paminėti
 Pamėslitė – pagalvoti
 Pamušos / pamušals – pamušalas
 Panaberjė – išdidumas
 Panabernos – išdidus
 Panedielis / pandielis – pirmadienis
 Papeizuokā – užausiai
 Papinīcė, papininks – liemenėlė
 Papintis – duonos, batono galas
 Paplioptė – pradėti rujoti
 Papliuoptė – ištišti (žmogus)
 Paps – krūtis, spenys
 Papūnis – tėvas, senelis
 Parailiuotė – parėplioti
 Parakans – tvoros stulpelis
 Parasuodninks – lietsargis
 Parietka – vestuvės
 Partarabanitė – pargabenti
 Pasabnos – parankus
 Pasėkartė – įlpti į medį, pasilipti aukštai
 Pasėkavuotė – pasislėpti
 Pasėžaimuotė – pasivaipyti
 Paskaržitė – paskūsti
 Pastauninks – ganykla
 Pastijolka – grietinė
 Pastivalis – festivalis
 Pastrajė – puošnūs drabužiai,
 papuošalai
 Pašėnavuonė – pagarba, gerbimas
 Pašvėtā – papuošalai, išėiginiai
 drabužiai
 Patermasos – padažas
 Patieka – paguoda
 Patiemėjėms – pastaba
 Patruopitė – pataikyti
 Pavalkā – arkliai ant kaklo maunama
 minkšta pakinktų dalis
 Pavečerka – pavakariai
 Pažibintė – pašviesti
 Pažičiuotė – paskolinti
 Peizuotė – peikti, koneveikti
 Pėlnėjė – pilnatis
 Pėndielie – karvė, besilaukianti

pirmojo vedimo

Pėnzelis – teptukas
 Perenė – pirtis
 Perničė – penktadienis
 Perstekė – žeberklas
 Pesnuotėis – krapštytis
 Petelnė – keptuvė
 Petliavuotė mėltā – smulkūs miltai
 (dažniausiai kvietiniai)
 Petnīcė – penktadienis
 Pičpilnis – pilnas
 Piekarnė – kepykla
 Pieras – dailylentės
 Pierniks / pierninks – sausainis
 Pīlė – antis
 Piličė / pielīcė – dildė
 Pilipuonā – tulpės
 Pinings – pinigas
 Pjaunis – pjaunama pelkė
 Plincis – blynas
 Plūntė – eiti, skinti
 Plūktėis – sunkiai dirbti
 Pluonėms – smilkinys
 Plustintė – judinti, kratyti, purtyti
 Poncerka – švarkas
 Pončiaka – kojine
 Pončka – spurga
 Pondeivs – Dievas
 Po pėrmo – iš pradžių, iš karto
 Popūtė / pupūtis – nuospauda
 Pormuons – vežikas
 Porptė – brinkti
 Posmarškuonė – bulvių ir miltų košė
 Posnagė – kanopa
 Poškoutė / pūškoutė – eiti pūškuojant
 Pošks – spuogas
 Potra – sriuba, košė (purvo)
 Prakostė – atsigauti, pasitaisyti,
 sustiprėti,
 Pratintaliuotė – parkaboti
 Pratrīstė – pradėti viduriuoti
 Pratruotitė – prarasti
 Pravėnts – maistas kelionei
 Pravuoditė – išlydėti, išvartim
 išprašyti lauk
 Prėklos – įkyrus
 Pribakuotė – primurdyti, prikišti
 Prietelis – bičiulis, draugas
 Prigautė – pasiekti, apgauti
 Prigimts (-a) – gimtasis (-oji)
 Primenie – prieangis
 Prišėninkė – trobos galas, kuriame
 dažniausiai gyvena karšiniai
 Pritėktė – derėti
 Prūds – kūdra, tvenkinys
 Pruocauininks – darbininkas
 Pruocė – darbas

Pruočka – skalbėja
 Pruopernā – užpernai
 Pruopernikštis – užpernykštis
 Pruositė – lyginti
 Pruosos – lygintuvai
 Puišis – berniukas
 Pujuotė – purenti žemę
 Puksis (-ielis) – pjūklas, pjūkliukas
 Pumpuotaukšlis – kukurdvelkis
 Puncčiakas – kojine
 Pundamėnts – pamatas
 Pūnds – ryšulys, pakas
 Puodė – krikštavaikis
 Puopa – skausminga vieta
 Puopintė – lepinti
 Pūptė – dejuoti, skūstis, vaitoti
 Puriets – garbanotas
 Pūrā – žieminiai kviečiai, grūdų,
 bulvių maišai
 Pustinė – tuščia
 Putelis – putinas

R

Rabauninks – plėšikas
 Rabavuotė – plėšti
 Rabuotė – raitoti, vynioti
 Raibtė – svaigti, suktis
 Raibulioutė – mirguliuoti, raibti
 Railiuotė – rėplioti, ropoti
 Rakonds – įrankis
 Rasėt – gal, turbūt
 Rasals – sriuba su burokų mirkalu,
 skystis, kuriame rauginami raudonieji
 burokėliai
 Rasintās – galbūt
 Rasnuotė – lynoti
 Rasuoda – neišretinti daržovių daigai
 Rasuodnos – daržas, kuriame
 auginama rasoda
 Ratā – vežimas
 Ratavuotė – gelbėti
 Ratgalis – vežimo galas
 Ratpiedis – stipinas
 Ratunka – pagalba
 Ravs – griovys
 Razbaininks – plėšikas
 Regstis – tinklinė pintinė pirkiniams
 Reja – jauja
 Repežiuotė – repečkoti
 Rėbkaulis – šonkaulis
 Rėits – šlaunis
 Rėktavuotė – taisyti, derinti
 Rėndavuotė – nuomoti
 Rėndėlis – metalinis puodas
 Rėva – griovelis
 Riktingā – tvirtai, stipriai
 Riktings – tvirtas, patikimas

Rinda – eilė
 Rinkis – išimama krosnies dalis
 Rīdītēis – rietis, pyktis
 Rīdzintē – erzinti, pykinti
 Rīžtēis – elgtis savo nuožiūra, žinotis
 Robežios – siena, linija
 Rokoutēis – kalbėti, šnekėti
 Rokšla – raukšlė
 Rokunda – kalba, pokalbis
 Rolis – volas
 Roužoutēis – ražytis
 Rungs – ratų dalis, į kurią įstatomas pagalys, prie kurio laikosi šoninės lentos
 Ruoda – pokalbis
 Ruodavoutēis – kalbėtis, šnekėtis
 Ruomitē – kastruoti
 Ruona – žaizda
 Rušuatē – liesti
 Rūra – užpakalis

S

Salka – mansarda
 Sambrieškis – temimo laikas
 Samplēšinis – dvinytas lininis, pašukomis atastaus audeklas
 Sarmata – gėda
 Sēlks – šilkas
 Sērata – našlaitis
 Sereda – trečiadienis
 Sermiega – švarkas
 Sētinis / sietinis – griežtis
 Siedninks – čiuzinys
 Sierčėkā / sierčiukā – degtukai
 Siurbelie – dėlė
 Skačiuotēis – skeryčiotis
 Skadā – laiptai
 Skalītē – loti
 Skarba – auka, išmalda, turtas
 Skaugis – šykštuolis
 Skīpā – įstrižai
 Skīps – įstrižas
 Skleiničē – stiklinė
 Skleps – rūsys
 Sklōstis – skląstis
 Skotertē / skuotertē – staltiesė
 Skoteklis / skotieklis – skustuvas
 bulvėms skusti
 Skrabėnē – dėžė
 Skrabis – pasenęs žmogus, plepys
 Skrēts, skreits – vieta ant kelių
 Skripkuorios – smuikininkas
 Skrumnos – kuklus
 Skūra – oda
 Skūstē – taupyti
 Skvaukē – nerimta moteris
 Slaunos – garbingas
 Slīduoks – kazlėkas

Slinkis – tinginys
 Slinks – tingus
 Slostē – spąstai
 Sluovėks – stiklainis
 Slūžitē – tarnauti
 Slūžma – alga
 Smagos – sunkus
 Smelčios – lydyti kiaulienos taukai
 Smetuons – grietinė
 Smuoks – kvapas
 Smurglis – snarglys
 Smurgliuotēis – snargliuoti
 Smūtinos – liūdnas
 Snopiniētē – žioplinėti
 Sobata – šeštadienis
 Sobėnē – užpakalis
 Sokierka – saldainis
 Solasiuotē – surinkti
 Soma – Šventos Mišios
 Sominis – šiaurės vakarų vėjas
 Sosieds – kaimynas
 Sotrīstē – pradėti viduriuoti
 Sovėsam – visai
 Spacieras – išėigos
 Spasabnos – tinkamas, patogus
 Spaviednē – išpažintis
 Spaviedničē – klausykla
 Spēitlios – spiečius
 Speldē – skylė viršum duonkepės
 krosnies angos dūmams išeiti
 Spėtriuotē – žiūrėti
 Spakainos – ramus
 Spotkielis – puodelis
 Sprangtis – segtukas į plaukus
 Sprėndžina – spyruoklė
 Spruogtē – dvėsti, mirti
 Sriebtovė – burna
 Staibis – blauzda
 Staliuorios – stalius
 Stavuotē – išverti
 Stimbaris – stagaras
 Stongas – sąrėmiai
 Strainos – dailus, gražus, puošnus
 Strapakā – akėčios
 Stribitielios – sribas
 Striuoks / striuoks – baimė, rūpestis, sujudimas
 Struošitēis – skubėti
 Stuoraunos – rūpestingas
 Stuoškā – indai
 Subakuotē – suminti, sugrūsti
 Sučeravuotē – sugadinti, užburti
 Sujimtē – areštuoti, apimti glėbiu ir pirštais
 Sukrēstē – suliesėti
 Sumajačintē – supainioti
 Suoda – kaimas

Suodnos – sodas
 Suopka – sofa
 Supotēs – sutinęs
 Suplustintē – supurtyti
 Suraitītē – sugarbanoti
 Surizintē – sukiršinti, suerzinti
 Susizgrėbtē – susiprasti
 Suskaičiuotē – suskaičiuoti
 Suskanintē – pagardinti, paskaninti
 Suskis (-ė) – susna, blogas žmogus
 Suskībtē – sugižti
 Suskretielis – suskretęs
 Stuoruotēis – stengtis
 Svadintē – sodinti
 Sviets – pasaulis

Š

Šabakštins – šiukšlynas, sunkiai praeinamas medžiais apaugęs plotas
 Šakalis – pagalys, skala prakurui
 Šakšinis – pietvakarių vėjas
 Šakoms – tarpkojis
 Šaktarpis – tarpšlaunis
 Šalaputris – lengvabūdis
 Šalbierka – liemenė
 Šalėnē – šoninė lenta, gardis
 Šalėp – šalia, greta
 Šamarlaks – blogas naminis alus, negardus skystas maistas
 Šapnagis – šykštus, užsispyręs
 Šarītē – nusirašyti
 Šarkuitis – šarkiukas
 Šarmalaks – naminė degtinė, stiprus tirštas alus ar kitas nelabai geras gėrimas
 Šarms – skystis drabužiams pamerkti, pelenų nuoviras drabužiams skalbti
 Šarpē – našiai, greitai
 Šašoulietis – šešėlis
 Šašoulietē – pavėsis
 Šatrans – pasiutėlis, padūkėlis
 Šatrėjē – nesugyvenama moteris, ragana
 Šatra – rykštė
 Šavalka – perėjūnas, nerimto elgesio moteris
 Šėininks / šėininks – čiuzinys
 Šėkšninis – odinis
 Šėlā – viržiai, šilojai
 Šėloma – šiluma
 Šemeliuotēis – krapštytis, čiupinėtis
 Šėn – į čia, čia
 Šėnavuotē – gerbti
 Šėnkuorka – smuklės padavėjas
 Šėpšelis – plaukų kuokštas
 Šėtās – štai
 Šiaučios – batsiuovys

(Nukelta i 24 p.)

- (Atkelta iš 23 p.)
- Šieps, šiepielis – spinta, spintelė
 Šiepiūtė – skiepyti
 Šėkšna – oda
 Šimšeliuotėis – krapštytis
 Šinka – kumpis
 Šinkitė – kasyti, zulinti
 Šipkartė – laivakortė
 Šiūluotėis – trintis
 Šiuokėi – šitokiu oru
 Šiūrinietė – vaikštinėti ko nors
- ieškant
- Škaplierė – religijos atributai
 Škaradnos – įkyrus, piktas
 Škondals – skandalas
 Škondalitėis – kelti skandalą
 Šlajelės – gražios nedidelės išeininės
- rogės su sėdynėmis
- Šlamas / šlamā – šiukšlės
 Šlamšts – šiukšlė
 Šlebė – suknelė
 Šlemė – palaidinukė; berankovis
 Šlibždavuotė / šlebėzdavuotė –
- slebizuoti
- Šliedės – rogės
 Šliorptė – balsu srėbti, šlerpti
 Šlipsos – kaklaraištis
 Šlētėniuotė – svirduliuoti
 Šliumpėnietė – vaikščioti be tikslo
 Šliundra – kekšė
 Šliunkis – nevykėlis
 Šmakals / makals – padažas
 Šmiekla – vaiduoklis
 Šmiekliauotėis – išsidirbinėti
 Šmikštautė – be reikalo juoktis,
- kikenti
- Šmiregelis – švitinis tekėlas, galąstuvus
 Šmėrėnietė – landžioti, šmižinėti
 Šmokulis – prekyba
 Šmokolninks – spekuliantas
 Šmuotās – tarpais, vietomis
 Šmuots – daug
 Šmurkštėnietė – valkiotis
 Šnabė – degtinė
 Šnapšė – degtinė
 Šniauktė – uostyti tabaką
 Šniūrs – virvė
 Šolėnė – šulinys
 Šončios – pylimas, žymintis ribą tarp laukų ir miškų, pagal griovį supiltas kelias
- Šonkintė – šokdinti
 Špaklios – glaistas
 Špakliuotė – glaistyti
 Špals – pabėgis, žuolis
 Špėkė – rato stipinai
 Špėlga – žiogelis
- Špikierios – patalpa klėtyje
 Špikis – stipinas, kepurės snapelis
 Špituolė – parapijos prieglauda
 (dažniausiai senelių)
 Špuokiničė – inkilas
 Špuoks – varnėnas
 Špuosas – pokštas, išdaiga
 Špunts – volė
 Šriūbs – sraigtas
 Štīvs – stiprus vyras
 Štolps – stulpas
 Štončka – kaspinas
 Šumavuotė – triukšmauti
 Šumitė – triukšmauti
 Šundrėika – pataisas (*Lycopodium*)
 Šuonkriauklė / šonkriauklė – šonkauliai
 Šūsniis – krūva
 Šutinė – patiekalas iš virtos mėsos ir kartu su ja sultinyje išvirtų pjaustyty bulvių su prieskoniais (lauro lapais, pipirais ir kt.)
 Šutra – karštas, drėgnas oras, tvanka
 Šutrus – judrus, vikrus, apsukrus
 Švagždals – senas, kvagždalas
 Švakietė – silpnėti, blogėti
 Švaks – blogas, blogai besijaučiantis, sergantis
 Švaksos – batų tepalas
 Švimalis – niekam tikęs žmogus
 Švampaliuotė – neaiškiai kalbėti
 Švankoutė – stipriai dirbti, kasti, negražiai alsuoti
 Švėnta dėina – sekmadienis
- T
- Tabuokerka – dėžutė tabokai kišenėje
- nešiotis
- Talaluška – nerimta daina
 Tamburka – vąšelis
 Tapšans – sofa, kušetė
 Tarabanitė – vežti, gabenti
 Taralinė – daug plepantis žmogus
 Taraliuotė – tarškėti
 Targavuotė – prekiauti, pardavinėti
 Tarka – trintuvė
 Tarkavuonė – tarkuotų bulvių tešla
 Taronkis – didelė pintinė
 Tarpās – kartais
 Tasgaties – atseit, vadinasi, būtent
 Tat – tai
 Tatā – tai
 Tazūtė – pasakoti nesamones
 Tavuors – prekės
 Tėik – tiek
 Tekėnis – ratas
 Teliega – viennatis vežimas
- Terižties – tebūna taip, kaip bus
 Tiesitė – įvykdyti pažadą
 Tintaliuotė – kaboti
 Tintals – tabalas
 Tintė – išplakti dalį
 Tīpsuotė – drybsoti, tysoti
 Tirā – raistas
 Tonkė – dažnai
 Toravuotė – giedant, dainuojant pritari storais balsais, instrumentu, antrinti
 Toukart – tada, tuomet
 Traks – patrakęs, pašėlęs
 Trants – blogas, netikęs
 Trauklapis – gysločio lapas
 Tratintė – ką nors laužti, šaudyti
 Trātvars / trātuars – šaligatvis
 Trėkuojis – katilas valgiui virti
 Triestė – bėgti
 Trinka – kaladė, rąsto galas mal-koms, skerdienai kapoti
 Trintėis – be reikalo trainiotis kur nors
 Tručizna – nuodai
 Tručitė – nuodyti
 Truoba – gyvenamas namas
 Truopitė – taikytis pataikyti
 Truopnė – tiksliai, patikimai
 Truopnos – patikimas
 Tumsibė – tamsa
 Tūbā – veltiniai
 Tūbėnės – kumštėnės pirštėnės
 Tūmos – tirštas
 Tuora – tvora
 Tūtis (-ė) – žindukas
- U
- Ubags – elgeta
 Ubladė – pastatas, kuriame yra duonkepė krosnis, taiso gyvuliams jovalą
 Ugada – nauda, sutartis, susitaikymas
 Ugaditė – taikyti
 Ugadnus – tinkamas
 Uknuolis – vinis pasagai prikalti
 Ukšlis – paršelis
 Ūkštautė – ūbauti
 Ulbietė – burkuoti
 Ulīčė – gatvė
 Uns – jis
 Unt – ant
 Uokatitė – skatinti
 Upis – upė
 Urbintė – daryti skylę
 Urdulis – sūkurys, verpetas
 Uriadniks – eilinis policininkas
 Urkiuotė – ilgai įkyriai barti, uiti, ūdyti
 Ustaunė – nuolatos
 Utis – utelė

Uzbuons – ašotis
 Užduralis – trobos prastoji priemenė
 Užiedis – ėdžios
 Užgairė – užuovėja
 Užgalis – užaras
 Užgardis – ėdžios, vežimo užgalis
 Užkaltė – atlošas, atrama
 Užkarabūzītė – užguiti, užgraužti
 Užkart – iš karto, tuojau, nedelsiant
 Užkors – krosniai pakurti skirtos susmulkintos malkos
 Užmokesnis – užmokestis
 Užnara – kilpa
 Užpapis – gyvulio tešmens pridėtinis rudimentinis spenys
 Užpečėnė – mažas kambarėlis už krosnies
 Užperenis – atitverta kambario dalis vaikui ar ligoniui
 Užrūšis – raištis
 Užsakā – būsimųjų vedybų paskelbimas bažnyčioje
 Užtaivakar – dieną prieš užvakar
 Užtūra – susilaikymas, susivaldymas, ištvėrmė

V

Vadala – valkata, bastūnas
 Vadaluotė – valkioti
 Vadė – pavadis
 Vaduovs – svarbiausias giedotojas, maldų sakytojas
 Vailuoks – veltinis
 Vagol – pagal
 Vagorklos – agurkas
 Vaida – barnis
 Vaikioks – berniukas
 Vaikis – bernas, samdinys
 Vaina – karas
 Vaiskos – kariuomenė
 Vaivuorā – girtuoklės
 Vajavuotė – triukšmauti, bartis, kariauti
 Vaksavuotė – blizginti, tepti batus
 Vaksietė, vaksītė – barti
 Vaktoutė – saugoti
 Valiuotė – įstengti, galėti
 Valkos – tąsus, lankstus, elastingas
 Valna – galima, leidžiama
 Valns – laisvas, nepriklausomas
 Valug – sulig, palei
 Vambuolė – juodvabalys, grambuolys
 Vampalioutė – loti, neaiškiai kalbėti
 Vandariškštė – vaivorykštė
 Vandzuotė – nešioti, tąsyti, tampyti
 Vanguoritė – nešti, tempti, vilkti
 Vanuotė – keikti, maudyti

Vapna – cemento, kalkių, molio skiedinys
 Vapsnuotė – žiobsoti
 Varaunos – taupus, ūkiškas
 Varavuotė – vogti
 Varažītė – burti kortomis
 Varėns – varydamasis (dviratį)
 Varstuots – amatininko darbastalis
 Vašuoklė – raudonieji serbentai
 Večerė – vakarienė
 Vėdelčios – šakutė
 Vedėns – vesdamasis
 Vedo, vedvė – mudu, mudvi
 Veikė – greitai, greit, neužilgo
 Veizietė – žiūrėti
 Veizuolā – akys
 Vel's – velnias
 Vėn – vis
 Vėnčėvuotė – sutuokti bažnyčioje
 Vepelė – veidas, burna
 Vepeza – vėpla, žioplys
 Vepezistė – plepėti
 Veplas – lūpos
 Vėrbā – žabai, žagarai, šakos
 Verpelie – medinis indas sviestui

mušti

Vėsaduos, vėsumet – visada
 Veselė – vestuvės
 Viauškiētė – pliaukšti niekus
 Vicītė – barti, uiti
 Viečnos – amžinas
 Viedros – kibiras
 Vieputinis – vėjo suneštas sniego kalnas
 Viernos – patikimas
 Vinčiavuotė – sutuokti bažnyčioje
 Vinda – rankinis gražtas, sukamoji

rankena

Vinklos – lankstus
 Viorsta / viorsts – kelio atkarpa, lygi 1,068 km
 Vitortė – vynioti
 Vivietė – įkyriai verkšlenti, zyti
 Vižėna – vyža
 Voluotė – minkyti, kočioti
 Vožuotė – galvoti, mąstyti
 Vumptelietė – sprogti
 Vuobolā / vobulā – obuoliai
 Vuodingas – kenksmingas, žalingas
 Vuodītė – kenkti
 Vuoga – branktas
 Vuoktė – valyti, doroti daržus, javus
 Vuomautė – rėkti, šaukti
 Vuošekėnis – lepšis grybas
 Vuotkuotis – botkotis
 Vuožautė – ožiuotis, atsikalbinėti

Z

Zababuons – žaislas
 Zabuova – žaidimas, užsiėmimas
 Zalietas – piršlybos
 Zalietninks – piršlybų dalyvis
 Zalkuorios / zelkuoris – veidrodis
 Zauksuotė – žiopsoti, spoksoti
 Zaunitė – verkti
 Zbitkas – eibė, išdaiga
 Zbitnos – išdykęs
 Zbrainos – smarkus, žingeidus
 Zedlios – nedidelis, nešiojamas suolelis
 Zeimaris – pjovimo staklės
 Zeptā – lūpos, burna
 Zėbnuotė – paikinti, ką nors pripasakoti
 Zgrebnos – viskam tinkamas
 Zirzeklis – zirziantis žmogus
 Zizalioutė – zirzti
 Ziztė – zirzti, zvimbti
 Zlastė / zlastės – pyktis
 Zlastītėis – pykti
 Znuočītė – reikšti
 Znuoks – ženklas
 Zopė – sriuba
 Zorė – vakarėlis, pasilinksminimas, pasišokimas
 Zūbā – burna, lūpos
 Zuomats – mūrinė arba akmenų tvora
 Zuovada – šuoliais
 Zurduotė – lamdyti, žudyti
 Zvans – medinis, neapkaustytas ratlankis
 Zvanītė – skambinti varpais

Ž

Žabaltis – žaltys (naudojamas kaip keiksmazodis)
 Žads – amas, garsas, sąmonė
 Žaimuotėis – maivytis, vaipytis, kraipytis
 Žalnierios – pėdas avių, miežių
 Žardėina – aikštė aplink klojimą, aptvaras
 Žavietė – kerėti
 Žebeliuotė – kalbėti neaiškiai
 Žėbintė – šviesti
 Žekė – kojine
 Žekiets – švarkelis
 Žemėn – šalin
 Ženatvė – vedybos, vedybinis gyvenimas
 Žėrkavuonė – kilpa, skylutė sagai užsegti
 Žielava – gedulas
 Žielavuotė – gedėti
 Žigioutėis – šerti gyvulius